

Toespraak tijdens de nieuwjaarsreceptie van de gemeente Neder-Betuwe op maandag 7 januari 2019 door burgemeester A.J. Kottelenberg.

'Wij zijn de tijd'

Geachte aanwezigen,

Fijn dat u vanavond aanwezig bent op onze nieuwjaarsreceptie. Namens het gemeentebestuur van Neder-Betuwe wens ik u en allen die bij u horen in alle opzichten een heel goed 2019.

"Wij zijn de tijd, zoals wij zijn zo is de tijd."

Wijze woorden van kerkvader Augustinus die hij zo'n 1600 jaar geleden sprak. Woorden die u, jou en mij oproepen verantwoordelijkheid te nemen voor de wereld om ons heen.

Ik heb mijn verhaal vanavond dan ook de titel '**Wij zijn de tijd**' gegeven.

De tijd waarin wij :

Achterom kijken / Zoeken en uitkijken naar / Zorgen voor

Maar eerst wat anders.

De avond en nacht van het oude naar het nieuwe jaar, heb ik samen met politie en brandweer voor een groot deel meegemaakt op straat. Net als vorig jaar ben ik met de politie opgetrokken om de festiviteiten mee te maken. Laat ik beginnen met de positieve punten.

Ook dit jaar was de ME niet nodig in onze gemeente. Gelukkig staan wij weer niet in het rijtje van probleemgemeenten.

Opheusden, dat vroeger een dubieuze traditie had qua oudjaarsviering, was ook dit jaar de rust zelve.

De ijsbaan hier voor het gemeentehuis is niet weggesmolten. In Kesteren is de JOP, het jongerenontmoetingspunt, niet ontbrand en in vlammen opgegaan. Hulde aan de jongeren in Kesteren. In Ochten hoefde de politie slechts te bemiddelen in een burenruzie.

Helaas kan ik niet hetzelfde zeggen over Dodewaard. Daar was het ook dit jaar onrustig.

U hebt in de krant kunnen lezen over de ingeslagen ruiten bij basisschool De Hien. Wellicht ook gehoord over de brand in een 4 meter hoge Thujaheg bij fotograaf van Beek. Ik heb het gezien en meegemaakt. Twaalf man politie, die een hele avond surveilleren in dit dorp. Waar vuurwerk wordt gegooid op straat door groepjes jongeren. Knalvuurwerk (zeg maar rustig granaten) dat echt niet is toegestaan. Waar 15 pallets midden op de Dalwagen worden gesleept, bedoelt voor een vreugdevuurtje. Waar in de Wilhelminastraat 10 autobanden en een jerrycan met thinner opeens midden op de straat liggen, om de buurt eens flink in de zwarte rook te zetten. Waar een politieman wordt gehinderd door volwassen omstanders om een gesprek aan te gaan met een jongeman die nitraatbommen in zijn rugzak heeft in plaats van vuurwerk. Waar een veertiger om één uur 's nachts midden in een woonbuurt met een bus carbid loopt te schieten.

Maar ook een dorp waar ik me tóch geen moment onveilig heb gevoeld en heb gepraat met jongeren en met ouderen. Wat is dat toch, waarom gebeurt dit?

Vanaf deze plek daag ik de Dodewaarders uit om met mij te bedenken hoe we volgend oud en nieuw eens anders gaan vieren. De verzuchting: *"Er is hier ook niets te doen voor jongeren"*, is geen excuus om de beest uit te hangen. Ik daag Dodewaard uit om een echt volksfeest te vieren waarbij drank en rellen niet de hoofdmoot vormen. Ik weet dat ze dat kunnen, getuige het bogenfeest.

Ik wil vanavond mijn dank uitspreken aan al de hulpverleners: politie, brandweer, ambulancemedewerkers die deze avond weer voor ons paraat waren.

Die aan het werk waren in plaats van thuis met eigen partner en familie oud en nieuw te vieren.

Dan over naar:

De tijd om achterom kijken, naar het jaar 2018

Als we omzien, dan kijken we naar een bloeiende gemeente Neder-Betuwe.

Het gaat ons economisch enorm voor de wind. Het aantal banen is enorm gestegen (ruim 600).

De werkloosheid is historisch laag. Ik zou haast zeggen: voor wie kan werken is er ook werk te vinden. Zeker ook gelet op het grote aantal arbeidsmigranten in onze gemeente die nodig zijn om het beschikbare werk te kunnen uitvoeren.

Op onze bedrijventerreinen zijn bijna alle bedrijfspercelen in gebruik. De bouw van nieuwe woningen ligt goed op schema. Ook de plannen voor nieuwbouwprojecten in Dodewaard(Fructus) en Echteld (Broedershof) zijn vergevorderd of liggen bij de Raad van State te wachten op realisatie. De Hoofdstraat in Kesteren heeft een nieuw en fraaier gezicht gekregen. En genoeg ontwikkelingen in Opheusden (Aldi verplaatst).

En de gemeente heeft haar financiën op orde. Wij hebben volop plannen klaarliggen om komende jaren uit te rollen, al lopen wij soms hijgend achter burgers aan gezien de vele plannen en ideeën die hier leven.

Ik ga wat woorden noemen en dan kunt u het verhaal er wel bij bedenken.

Bomen en fruit

ABC: het Agro Business Centre in Opheusden

TCO, goede contacten en de rotonde bij de entree ABC

Laanboomroute

Waalkant, meekoppelkansen bij de dijkversterking

Waalweelde in Ochten bij de oude veerhaven.

Kindpakket, dank aan Stichting Stop Kinderarmoede, Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld West Betuwe voor de goede samenwerking. Kinderen verdienen het om een goede kans te krijgen in het leven.

Kernpunten, het blijkt dat u tevreden bent over onze dienstverlening ten aanzien van Wonen – Werken – Zorg - Welzijn. Ja, het kan nog beter, maar dit staat er toch maar.

Bereikbaarheid Echteld, nieuwe aansluiting op de N323 en de A15.

Burgerbetrokkenheid, ik heb het geweten. Mijn oproep om een kaartje te sturen hebt u massaal beantwoord. Kijk maar even mee.

Filmpje

Ik ga door met mijn opsomming van 2018 in vogelvlucht

De schatkist van Neder-Betuwe. Velen waren hier meerdere avonden om met ons onze geschiedenis te benoemen en aanschouwelijk te maken. Inwoners zijn zuinig op hun monument en schrijven er zelfs een boek over.

Nieuwe straatnamen in onze gemeente. Zoals de Vicuslaan, nee geen fiscus, Vicuslaan, waar het nieuwe Pantarijn aan staat. Een vicus is een Romeinse nederzetting. Ik weet zeker dat ook de Romeinen de nieuwe Pantarijinvesting bewonderd zouden hebben.

Scholieren. Velen zijn hier geweest. Lagere schoolleerlingen die hier door o.a. raadsleden en griffier worden ingewijd in de democratie. Middelbare scholieren die hier plannen maken en debatterend naar elkaar verdedigen.

In maart 2018 waren er ook verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad. Lichte verschuivingen in de politieke voorkeur en een nieuw college van B&W met drie nieuwe wethouders en één wethouder, Hans Keuken, is gebleven.

Kent u het woord burgerparticipatie? Ik vind het net zo'n woord als duurzaamheid. Politiek misbruikt waardoor het een beetje gaat ruiken. Maar wat is een naam eigenlijk? Afgelopen jaar zag ik betrokken

burgers, die meehelpen in hun buurt of bij verenigingen om samen zaken voor elkaar te krijgen. Soms met hulp van de gemeente, maar vaak ook zonder. Ik noem wat voorbeelden:

- Groen onderhoud in de buurt
- Milieucoöperatie
- Oranjeverenigingen en Comités 4/5 mei
- Sportverenigingen, EHBO
- Besturen dorpshuizen en welzijnsorganisaties
- Klankbordgroep nieuw dorpshuis Dodewaard
- En zo zijn er nog veel meer.
- Eén club wil ik nog noemen. Uit IJzendoorn die dankzij een gift van 1 miljoen Zwitserse franken een nieuw dorpshuis in IJzendoorn bouwt.

Ja, en ik wil er niet om heen hen nogmaals te noemen: onze professionele vrijwilligers van de 4 brandweerkorpsen. Zij zijn afgelopen jaar weer volop actief geweest voor onze veiligheid.

Ik noem ze professioneel, omdat ze met goed materieel mogen werken: 4 nieuwe brandweerauto's! Daarmee kun je Nederlands kampioen worden zoals korps Dodewaard afgelopen jaar bewees. Maar ook hun inzet bij tal van branden en calamiteiten, zoals onlangs nog de brand bij van Soest Champi-mèr in Kesteren. Dankzij krachtadig ingrijpen van de brandweer, kon de oude fabriek gespaard blijven en ruik je nu aan de Mezendreef in Kesteren weer de typische lucht van champignons.

Dit alles geeft ook de weerbaarheid en spankracht aan van onze ondernemers.

Afgelopen jaar heeft het college verschillende bedrijven bezocht en zijn we onder de indruk van de kracht en innovativiteit en het lef van onze ondernemers. Dat geeft volop werkgelegenheid. Bovendien tonen zij betrokkenheid bij onze samenleving: door te sponsoren, zoals het ijsbaantje hier voor het gemeentehuis, de busjes als Swobrik en Klaartje, ondersteuning Liz4life, maar ook transport van goederen naar onze partnergemeenten in Polen.

Pepowo waarmee inmiddels 30 jaar banden mee zijn. Een delegatie vanuit hier heeft dat afgelopen najaar in Polen gevierd.

Tot slot nog een keer: de arbeidsmigranten. De schattingen over aantallen lopen uiteen, maar dat het er veel zijn weten we en zien we. Dat we ze nodig hebben om het werk gedaan te krijgen weten we ook.. Afgelopen jaar is een plan gemaakt dat in 2019 verder wordt uitgewerkt samen met werkgevers en uitzendbureaus. We gaan voor fatsoenlijke en legale huisvesting. Dat moet gebeuren op een manier die de woningmarkt voor de huidige inwoners niet verstoort.

Als laatste bij 2018: en wellicht hebt u het gelezen – Neder-Betuwe is de grens van 24.000 inwoners gepasseerd. Moos Heddema, geboren op 19 december, kijkt u eens wat een wolk van een baby – hij heeft ons over die grens heen geholpen. Ik heb hem en zijn ouders en zussen daarmee verleden week mogen feliciteren. Inmiddels staat de teller op 1 januari 2019 op 24.031 inwoners. Daarmee zijn we als gemeente in een andere klasse gekomen. We zijn nu een middelgrote gemeente. Dat geeft op termijn financieel meer mogelijkheden.

Dan mijn tweede punt:

Tijd om vooruit te kijken naar 2019

Laat ik beginnen met een zorg.

2019 lijkt een heel goed jaar te worden. De tijden blijven economisch gunstig. Wij hebben het nog nooit zo goed gehad, maar tegelijkertijd lijkt het of de ontevredenheid groeit. Ontevredenheid over de zorg, over het onderwijs, over de afstand tussen de top en de werkvloer. Maatschappelijke ontevredenheid die soms ontaardt in populisme. Ik zie en voel het ook in onze gemeenschap hier. Wellicht niet in die mate als elders in het land, maar toch hoor en zie ik ook hier de geluiden.

Dat vraagt iets van ons als gemeente. Onze inwoners moeten zich gehoord voelen en betrokken voelen bij hun omgeving en de te nemen besluiten. Daar ligt een opdracht voor de raad, het college én de inwoners. Hoe tonen we nog meer onze betrokkenheid? Hoe zijn we beter benaderbaar? Hoe staat u allen in de samenleving? Oftewel: Hoe vertalen we deze tijd?

Een mooie opdracht voor komend jaar als we praten over een visie voor 2030 en de omgevingsvisie. Wat is de rol en taak van ons als gemeente in een veranderende samenleving met heel veel vrijwilligers en mantelzorgers. Met heel veel kennis in de samenleving bij ondernemers, maar ook bij burgers. Hoe betrekken we hen bij te maken keuzes. Hoe laten we ze onderdeel zijn van die keuzes?

Geen gemeente voor de burgers, maar gemeente **van** de burgers.
U zult wellicht zeggen: "mooie woorden". Maar ik zeg u dan dat ze voortkomen uit zorg over onze samenleving. Dat is hopelijk een gezamenlijke zorg. Want weet u: wij zijn samen de tijd!
Dit gezegd hebbende staat er natuurlijk veel op het programma voor komend jaar.

Wonen

We gaan volop door met bouw van meer woningen met meer accent op ouderenhuisvesting. Jongeren die op zoek zijn naar hun eerste huis, dat lijkt nu vaak onbereikbaar. Daarom, meer aandacht voor sociale huur en koop.

Werken

We zien dat onze bedrijventerreinen te klein worden. We zullen moeten bezien met ondernemers en gemeenten in de regio waar en hoe we de groei van de bedrijvigheid vorm geven

Mobiliteit

Hopelijk gaan we stappen zetten bij de rondwegen om Opheusden en Ochten. Daarnaast zal de lobby voor de Rijnbrug bij Kesteren en de lobby A15 volop door moeten gaan. Hierbij moeten overheid en bedrijfsleven samen optrekken. Daarnaast is de verkeersveiligheid een groot punt van aandacht. Dat moet beter. We hebben veel jongeren, die met weer en wind, vaak in het donker naar school fietsen. Dat vraagt veilige wegen, goede verlichting, en minder oortjes en telefoons in het verkeer.

Klimaat

Ook komend jaar veel aandacht voor energiebesparing en hoe van het gas los. Hoe om te gaan met hernieuwbare energie. Zon en wind, water en of biomassa. Het moet allemaal, maar hoe en waar. Er komt weer een klimaatbijeenkomst hier in de gemeente. Ons doel is om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Velen hebben met mij de ambitie om hierin forse stappen te gaan zetten. **Deze tijd** vraagt van ons deze uitdaging aan te gaan, een ieder vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid.

Veiligheid

Hoe veilig voelt u zich? De misdaadcijfers zijn afgenomen, maar de cyber- en internetcriminaliteit neemt toe. Drugsafvaldumpingen en hennepkwekerijen zijn helaas in onze gemeente geen onbekendheid. Helpt u ons om vreemde zaken die u ziet te melden.

Veiligheid is een gevoel waar we samen met de politie en gemeente aan kunnen werken. Gelukkig zijn er veel WhatsApp groepen in onze gemeente. Vanaf dit jaar zullen er weer gemeentelijke boa's zijn (de buitengewone opsporingsambtenaren). Oren en ogen die controleren en zien of er afwijkende dingen gebeuren in onze gemeente. Samen kunnen we onze dorpen veiliger maken. We kunnen het niet genoeg zeggen.

Laten we ook naar het volgende filmpje kijken waarin een aantal van deze onderwerpen aan bod komt. Trouwens, dit filmpje en de vorige zijn gemaakt door Gonda Velders van Velders Film.

Filmpje

We gaan nog heel veel meer doen dit jaar, maar gezien de tijd hier volgend jaar meer over.

Tot slot mijn derde Tijdsfactor

Tijd voor elkaar.

Het lijkt een open deur. We doen het toch al volop.

U als burgers naar uw familie, uw burens toe. Via de kerk of andere verenigingen.

Wij als gemeente, middels zorgloketten.

Ik sta versteld van alle activiteiten die mensen voor elkaar doen. Professioneel of vrijwillig

Laten we dat ook dit jaar blijven doen. Mensen de hand reiken.

- mensen die het niet hebben getroffen in hun leven
- Ouderen die kampen met hun beperkingen
- Mensen met schulden
- Mensen die het even of zelfs langer het niet meer zien zitten
- Mensen die hier nieuw komen wonen en de weg nog niet weten.

Reik ze de hand, zie naar elkaar om. En dat mag u óók vragen van uw gemeentebestuur.
Wij zullen het goede voorbeeld moeten geven.

Onze koning - heeft u trouwens zijn nieuwe portret al gezien- gaf het in zijn kerstboodschap prachtig aan.
Het zit niet in grote of grootse dingen. Ook en vooral in het kleine kunnen wij, jij en ik samen veel, heel veel bereiken. Laten wij zo samen de tijd, **deze tijd**, beetpakken.

Kom ik toch weer uit bij kerkvader Augustinus.

Die wijze woorden sprak toen hij zei: "Wij zijn de tijd, zoals wij zijn zo zijn de tijden".

Ik wens u een gezegend nieuwjaar toe.